

Ένας θεολόγος σε διπλωματική αποστολή (Πρωτοπρ. Βασίλειος Ι. Καλλιακμάνης, Καθηγητής Θεολογικής Σχολής Α.Π.Θ.)

/ [Πεμπουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

α) Η Εκκλησία, άλλοτε πιο οργανωμένα και άλλοτε συγκυριακά, φρόντιζε να εκχριστιανίζει ειδω-λο-λα-τρικά και βαρβαρικά έθνη. Αλλά και το βυ-ζα-ντι-νό κρά-τος ενδια-φε-ρό-ταν για τον εκχριστιανισμό γειτονικών κυ-ρίως λα-ών, αφού προτι-μού-σε να συ-νορεύει με χριστιανούς, με τους ο-ποί-ους θα μπορούσε να συνεν-νο-είται κα-λύτερα, παρά με άπιστους και α-πο-λί-τιστους βαρβάρους.

β) Παράλληλα, οι βυζαντινοί βρίσκονταν συχνά σε διάλογο με τους γει-τονικούς λαούς της αυτοκρατορίας. Έτσι στις διπλωματικές αποστολές περι-λάμβαναν και σο-φούς θεολόγους. Όπως είναι γνωστό, κατά τον 9^ο αιώνα οι άγιοι Κύριλλος και Με-θόδιος ανέλαβαν μεγάλη α-πο-στολή για τον εκχρι-στια-νισμό των Σλά-βων. Με τη συνδρομή του λογίου Πατριάρχη Φω-τίου οι δύο αδελφοί εκ--πο---λίτισαν και μύησαν στην ορθόδοξη χριστια-νική πίστη τους Σλαβικούς λαούς.

γ) Πριν όμως από αυτή την αποστολή είχαν λάβει μέρος σε δια-λόγους με τους άραβες-μουσουλμάνους και τους Χαζάρους. Να ση-μειω--θεί ότι και οι δύο αδελφοί διέθεταν υψηλό επί-πεδο μόρ-φω-σης, αλ-λά και βαθιά ευλάβεια. Στο Βίο του α-γίου Κω-νστα-ντίνου-Κυρίλλου ανα-φέ-ρε-ται, ότι επι---σκέ-φ-θηκε τους Σα-ρα-κηνούς-Μου-σουλ--μά-νους και συ-νο-μίλησε μαζί τους για θέματα πί-στεως.

δ) Το 836 ο χαλίφης Αμπασίντ άλ-Μουτασίν μετέφερε την πρω-τεύουσα του χαλιφάτου από τη Βαγδάτη στη Σαμάρα. Επειδή εν τω με-τα-ξύ είχε καταπατήσει βυζαντινά εδάφη, άρχισαν ανάμεσα στους άραβες και τους βυζαντινούς διαπραγματεύσεις. Σε αυτές έλαβε μέρος και ο νεα-ρός, μόλις 24 ετών, Κύριλλος που τότε είχε ακόμη το όνομα Κω-ν-στα-ντίνος. Οι συζητήσεις, όπως ήταν φυσικό, αναφέρθηκαν και σε θεο-λο-γι-κά ζη-τή-μα-τα.

ε) Οι άραβες-μουσουλμάνοι στον εν λόγω διάλογο έθεσαν στους βυζαντινούς τα ζητήματα αυτά, με σκοπό να τους πιέσουν και να τους πείσουν για το δί-κιο τους και μάλιστα με χωρία από τη Γραφή! Μί-λη-σαν πε-ριφρονητικά για το δόγμα της Αγίας Τριάδος, κατηγορώντας τους βυ-ζαντινούς ως τριθεΐτες και επικαλούμενοι ορισμένα ευαγγελικά α-πο-σπά-σματα, προσπάθησαν να στηρίξουν εκεί τις κατακτήσεις τους. Ο νεαρός Κωνσταντίνος, που αποκαλούνταν από τον αυτο-κρά-τορα και τα μέλη της βα-σι-λικής συγκλήτου «Φιλόσοφος», απάντησε με ευστροφία στις αιτιά-σεις των Αγαρηνών.

στ) Με θεολογικά επιχειρήματα αλ-λά και αναφορά στο Κοράνιο, που μιλά για «την αποστολή του πνεύ-μα-τος σε μια παρθένο με την επιθυμία να γεννήσει» (Σούρα 19,17) αντιμε-τώ-πισε επιτυχώς τις κατηγορίες για το δόγμα της Αγίας Τριάδος. Οι μουσουλμάνοι, επικαλούμενοι το ευαγγέλιο, που μιλά «για προσευχή υπέρ των εχθρών», που λέει, «κάντε καλό σε αυτούς που σας μισούν και σας κα-ταδιώ-κουν», και «στρέψτε το άλλο μάγουλο σε αυτούς που σας κτυπούν», τον ρώτησαν, γιατί δεν τα τηρούν. Και κατέληξαν: «Εσείς δεν κάνετε έτσι, παρά γι' αυτούς που σας κάνουν τέτοια, ακονίζετε όπλα».

ζ) Ο χριστιανός Φιλόσοφος απάντησε: «Όταν υπάρχουν δύο εντο-λές στον νό-μο, ποιος φαίνεται ότι τον εκτελεί, εκείνος που εκτελεί τη μία ή και τις δύο;». Οι μουσουλμάνοι απάντησαν: «Και τις δύο». Εκείνος είπε: «Ο Θεός που είπε, προ-σεύχεσθε γι' αυτούς που σας αδικούν, είπε ακόμη ότι, σ' αυτή τη ζωή δεν μπορεί να δείξει κανείς μεγαλύτερη αγάπη από το να θυσιάσει την ψυ-χή του για τους φίλους του. Για χάρη λοιπόν των φίλων μας κάνουμε κι εμείς αυτό, ώστε με την αιχμαλωσία του σώματος να μην αιχμαλωτισθεί και η ψυχή». (Βλ. Αντωνίου-Αιμιλίου Ταχιάου, Κύριλ-λος και Μεθόδιος, Οι αρχαιότερες βιογραφίες των φωτιστών των Σλάβων, University Studio Press, Θεσσαλονίκη 2008, σ. 55 κ.ε). Οι συζητήσεις επεκτάθηκαν και σε άλλα θέματα, όπως τη φορολογία, την ποικιλία στην εφαρμογή του ευαγγελίου, τις τέχνες και τις επιστήμες. Τις επιτυχημένες απαντήσεις του αγίου Κυρίλλου ενέπνεε το Πνεύμα του Θεού και ενίσχυαν οι επιστημονικές και θεολογικές γνώσεις, η οξυδέρκεια και βαθιά πίστη του σοφού θεολόγου, μέλους της διπλωματικής απο-στο-λής των βυζαντινών.